

УДК 347.2

DOI [https://doi.org/10.32689/3083-7731-2026-2\(38\)-62-68](https://doi.org/10.32689/3083-7731-2026-2(38)-62-68)

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ МАЙНОВОГО ПРАВА

Мехед О. В.

MODERN CONCEPT OF PROPERTY RIGHT

Oleg Mekhed

Анотація

Статтю присвячено формуванню сучасної концепції майнового права в умовах трансформації системи об'єктів цивільних прав та появи нових форм економічно цінних благ. Обґрунтовано, що традиційний підхід, за якого майнова сфера цивільних відносин розглядається переважно крізь призму речі та права власності, не повною мірою відповідає сучасному стану цивільного обороту. Проаналізовано співвідношення категорій майнового, речового та зобов'язального права, визначено особливості майнових прав як самостійних об'єктів цивільних прав.

Досліджено правову природу права очікування та спеціального майнового права на майбутній об'єкт нерухомості. На підставі аналізу практики Верховного Суду встановлено можливість існування юридично захищеного майнового інтересу до виникнення права власності на відповідний матеріальний об'єкт. Розглянуто розвиток законодавчих підходів до закріплення спеціальних майнових прав та визначено їх значення для розширення традиційних уявлень про систему майнових прав.

Окрему увагу приділено цифровим речам, цифровим благам і віртуальним активам як новітнім об'єктам цивільного обороту. Встановлено, що майнова природа відповідного блага не повинна залежати виключно від його матеріальної форми або формального поширення на нього правового режиму речі. Аргументовано, що економічна цінність, оборотоздатність, здатність забезпечувати отримання майнової вигоди та можливість юридичного закріплення відповідного блага за певною особою можуть виступати визначальними ознаками його майнового характеру.

Запропоновано розглядати майнове право як самостійну цивільно-правову категорію, що охоплює юридично забезпечені економічно значущі можливості особи щодо матеріальних і нематеріальних благ та не зводиться виключно до права власності або інших речових прав. Обґрунтовано доцільність функціонального підходу до визначення правової природи майнових прав, за якого їх конкретний правовий режим встановлюється з урахуванням змісту права, характеру об'єкта, його оборотоздатності та способів реалізації майнового інтересу.

Ключові слова: майнове право, речові права, право власності, об'єкти цивільних прав, право очікування, спеціальне майнове право, цифрові речі, цифрові блага, віртуальні активи.

Abstract

The article is devoted to the formation of a modern concept of property law in the context of the transformation of the system of objects of civil rights and the emergence of new forms of economically valuable goods. It is substantiated that the traditional approach, in which the property sphere of civil relations is considered mainly through the prism of things and property rights, does not fully correspond to the current state of civil turnover. The correlation of categories of property, property and obligation law is analyzed, the features of property rights are defined as independent objects of civil rights.

The legal nature of the right of expectation and special property right to the future real estate object has been investigated. Based on the analysis of the practice of the Supreme Court, the possibility of the existence of a legally protected property interest before the emergence of ownership of the relevant material object has been established. The development of legislative approaches to the consolidation of special property rights is considered and their significance for expanding traditional ideas about the system of property rights is determined.

Special attention is paid to digital things, digital goods and virtual assets as the latest objects of civil turnover. It is established that the property nature of the relevant good should not depend solely on its material form or the formal extension of the legal regime of the thing to it. It is argued that economic value, turnover, ability to provide property benefits and the possibility of legal consolidation of the corresponding good to a certain person can act as determining features of its property nature.

It is proposed to consider property law as an independent civil law category that covers legally secured economically significant opportunities of a person in relation to material and intangible goods and is not reduced exclusively to property rights or other property rights. The expediency of the functional approach to determining the legal nature of property rights, under which their specific legal regime is established taking into account the content of the right, the nature of the object, its turnover capacity and the ways of realizing the property interest, has been substantiated.

Key words: property law, property rights, thing-connected rights, objects of civil rights, right of expectation, special property law, digital things, digital goods, virtual assets.

1. Вступ. Сучасний розвиток цивільних правовідносин характеризується істотним ускладненням їх об'єктного складу та поступовим відходом від традиційного розуміння майна виключно як сукупності матеріальних речей, щодо яких особа реалізує право власності. Цифровізація економічного обороту, поширення бездокументарних і цифрових форм існування економічних благ, розвиток корпоративних, інвестиційних та зобов'язальних відносин зумовлюють дедалі активніше залучення до цивільного обороту майнових прав, економічна цінність яких не обов'язково пов'язана з володінням конкретною річчю. За таких умов класична конструкція права власності вже не охоплює всього різноманіття юридично забезпечених можливостей особи щодо благ майнового характеру.

Особливої актуальності у зв'язку із цим набуває питання про правову природу майнового права та його місце в системі об'єктів цивільних прав. Чинне цивільне законодавство оперує категоріями «майно», «майнові права», «речові права», «право власності», однак співвідношення між ними не завжди дає змогу сформувати цілісне уявлення про межі та зміст майнового права. Додаткової складності проблемі надає те, що майнове право може одночасно розглядатися як елемент змісту певного правовідношення, як юридично забезпечена можливість задоволення майнового інтересу та як самостійний об'єкт цивільного обороту, здатний до переходу від однієї особи до іншої.

Унаслідок цього виникає потреба у переосмисленні традиційного підходу, за якого центральне місце у системі майнових відносин відводиться праву власності, а інші майнові права розглядаються переважно через їх зв'язок із ним або як похідні правові конструкції. Розширення кола оборотоздатних нематеріальних благ та майнових прав свідчить про формування значно складнішої системи правового присвоєння, використання та передання економічних цінностей. Майнові права, відмінні від права власності, у такій системі набувають самостійного значення і потребують визначення спільних ознак, критеріїв відмежування та закономірностей їх участі у цивільному обороті.

Зазначене актуалізує необхідність формування сучасної концепції майнового права, яка дозволила б відійти від його сприйняття лише крізь призму речі та права власності й охопити різні юридичні форми закріплення за особою економічно значущих благ. Такий підхід передбачає з'ясування сутності майнового права, його співвідношення з категоріями майна, речового,

зобов'язального та виключного права, визначення критеріїв майнового характеру суб'єктивного права, а також встановлення місця майнових прав, відмінних від права власності, у сучасній системі цивільних прав.

Метою дослідження є формування сучасного концептуального підходу до розуміння майнового права в системі цивільних прав шляхом з'ясування його правової природи, характерних ознак і змісту, визначення співвідношення з правом власності, речовими та зобов'язальними правами, а також обґрунтування самостійного місця майнових прав, відмінних від права власності, у системі об'єктів цивільних прав та сучасному майновому обороті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика визначення сутності та правової природи майнових прав, їх співвідношення з речовими і зобов'язальними правами, а також розвитку нових майново-правових конструкцій у зв'язку з появою майбутніх об'єктів нерухомості, цифрових речей, цифрових благ та віртуальних активів представлена у сучасних цивілістичних дослідженнях. Окремі аспекти зазначеної проблематики досліджено у працях таких науковців, як К. Анзіна, С. Бервено, І. Зайцева-Калаур, О. Зозуляк, І. Калаур, Р. Майданик, А. Мельник, Є. Мічурін, А. Сліпченко, С. Сліпченко, В. Тричев, Т. Ямненко та В. Ямковий. Водночас різноманітність підходів до визначення співвідношення майнових і речових прав, критеріїв майнового характеру суб'єктивного права та правової природи новітніх об'єктів цивільного обороту свідчить про необхідність системного переосмислення категорії майнового права та формування її сучасної цивілістичної концепції.

2. Матеріали та методи. Матеріалами дослідження стали положення цивільного законодавства України, що визначають систему об'єктів цивільних прав, правовий режим майна та майнових прав, законодавство у сфері регулювання майбутніх об'єктів нерухомості й віртуальних активів, практика Верховного Суду щодо визначення правової природи майнових прав і права очікування, а також сучасні наукові праці з проблематики речових, зобов'язальних, спеціальних майнових прав, цифрових речей і цифрових благ.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів. Діалектичний метод застосовано для розкриття трансформації уявлень про майнове право та його розвиток у зв'язку зі зміною характеру об'єктів цивільного обороту. Системно-структурний метод забезпечив визначення

місця майнових прав у системі цивільних прав та встановлення їх взаємозв'язку з речовими і зобов'язальними правами. Формально-юридичний метод використано під час аналізу положень цивільного законодавства, нормативного закріплення спеціального майнового права, правового режиму віртуальних активів та відповідних правових позицій Верховного Суду.

Логіко-семантичний метод застосовано для уточнення змісту категорій «майнове право», «речове право», «право власності», «право очікування», «спеціальне майнове право» та встановлення співвідношення між ними. Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення різних правових режимів майнових прав та визначення особливостей поширення традиційних цивілістичних конструкцій на нові види майнових і цифрових благ. Метод правового моделювання дав змогу сформулювати концептуальний підхід до майнового права як самостійної цивільно-правової категорії та визначити критерії майнового характеру прав щодо матеріальних і нематеріальних благ.

3. Результати та обговорення. Досліджуючи співвідношення майнових і речових прав, В. Тричев зазначає, що «майнові права охоплюють як речові права, так і права на майно за зобов'язальними правовідносинами. За своєю сутністю майнові права – це права на ту чи іншу сукупність правомочностей відносно майна». Водночас автор доходить висновку, що зазначені цивільно-правові категорії «мають різний обсяг, однак співіснують паралельно без залежності “частина-ціле”, також не можна казати, що одна категорія вужча за іншу» [4, с. 129].

Такий підхід демонструє складність визначення майнового права через його належність до певного класичного цивільно-правового інституту. Майнове право доцільно розглядати як самостійну правову категорію, зміст якої не вичерпується речово-правовими конструкціями та може охоплювати юридично забезпечені можливості майнового характеру, що виникають у різних за своєю природою цивільних правовідносинах.

Розглядаючи майнове право крізь призму правової конструкції права очікування, А. Мельник зазначає, що «майнове право – це обмежене речове право, за яким власник цього права наділений певними, але не всіма правами власника майна, та яке засвідчує правомочність його власника отримати право власності на нерухоме майно чи інше речове право на відповідне майно в майбутньому». Водночас право очікування визнається одним із видів майна, оскільки «законні очікування – це актив, а економічна цінність остан-

нього дозволяє в юриспруденції віднести його до майна» [5, с. 227].

Наведений підхід засвідчує можливість існування майнової цінності ще до виникнення права власності на конкретний матеріальний об'єкт. Це розширює традиційне розуміння майнового права та дозволяє пов'язувати його самостійну правову цінність не лише з наявним майном, а й із юридично забезпеченою можливістю одержання майнового блага в майбутньому.

Аналізуючи можливість поширення традиційних речово-правових конструкцій на нові об'єкти цивільних прав, С. Сліпченко та А. Сліпченко зауважують, що «встановлення для цифрових речей режиму права власності (режиму речей) не стало правовою реальністю, а створило правову невизначеність». На думку науковців, нормативне регулювання таких відносин має відповідати вимогам юридичної визначеності, оскільки недостатня чіткість правового режиму нового об'єкта перешкоджає його належному включенню до системи цивільних прав [6, с. 221].

Наведена позиція підтверджує, що поява нових економічно цінних та оборотоздатних об'єктів не обов'язково передбачає автоматичне поширення на них правового режиму речі та права власності. Відповідно, сучасна концепція майнового права потребує таких критеріїв визначення його змісту і правового режиму, які дозволятимуть охоплювати майнові інтереси щодо нематеріальних об'єктів без їх штучного прирівнювання до традиційних речей.

Досліджуючи оновлення системи об'єктів цивільних прав під впливом цифровізації, О. Зогуляк та Л. Максимів обґрунтовують «правовий підхід до регулювання шляхом закріплення поняття цифрового блага як об'єкта цивільних прав, що є нематеріальним благом, яке може мати майновий та немайновий характер, існувати у цифровому середовищі та вільно обертатися у цивільному обороті, якщо інше не буде визначено законом» [7, с. 46].

Такий підхід демонструє поступове відокремлення майнової природи об'єкта від його матеріальної форми та підтверджує можливість існування майнових прав щодо нематеріальних благ. Визначальними для сучасного розуміння майнового права у такому разі стають не фізичні властивості його об'єкта, а економічна цінність, оборотоздатність та юридична можливість закріплення відповідного блага за учасником цивільних відносин.

Характеризуючи правову природу цифрових об'єктів, Є. Мічурін зазначає, що «природа цифрової речі та інших цифрових благ є по-

двійною»: вони мають технічну основу у вигляді програмного коду, проте для споживача виступають майновими або особистими немайн-новими благами, значення яких визначається передусім їх функціональним призначенням [8, с. 327].

Водночас функціональне призначення цифрового блага саме по собі навряд чи є достатнім критерієм для визначення його правового режиму як речі. Зокрема, можливість користуватися комп'ютерною грою чи ідентифікувати особу за допомогою електронного підпису характеризує функціональність відповідного цифрового продукту або засобу, але не обов'язково свідчить про існування самостійної «цифрової речі» як об'єкта майнового права.

Досліджуючи правовий режим цифрових об'єктів, В. Ямковий та К. Анзіна пропонують «розрізняти реєстрові цифрові речі, платформні цифрові речі та похідні цифрові речі, що посвідчують інше майнове право». На думку авторів, така класифікація дає змогу «уникнути як необґрунтованого поширення на всі цифрові блага класичного речово-правового режиму, так і повного розчинення цієї категорії у зобов'язальному праві» [9, с. 60].

Наведена позиція є показовою для формування сучасної концепції майнового права, оскільки демонструє недостатність традиційного поділу правових конструкцій виключно на речові та зобов'язальні для пояснення правової природи нових економічно цінних об'єктів. Особливого значення при цьому набувають майнові права, які можуть існувати та брати участь у цивільному обороті без необхідності їх обов'язкового ототожнення з правом власності на річ.

Аналізуючи доктринальні підходи до визначення сутності цифрової речі, І. Калаур та І. Зайцева-Калаур зазначають, що одні науковці розглядають її як окремих об'єкт цивільних прав, тоді як інші виходять із розширеного розуміння речі. При цьому автори наголошують, що «використання законодавцем у словосполученні “цифрова річ” категорії “річ” є умовним» та здійснене передусім задля законодавчої можливості поширення на неї режиму речі [10, с.15].

Такий підхід дозволяє розмежувати правову природу об'єкта та встановлений для нього законодавцем правовий режим: поширення окремих елементів режиму речі на нематеріальне благо саме по собі не перетворює його на річ у традиційному цивілістичному розумінні. Відповідно, конструкція майнового права може виступати більш універсальним засобом юридичного закріплення економічно цінних нематеріальних

благ без необхідності їх штучного включення до системи речових об'єктів.

Розглядаючи трансформацію майнових відносин в умовах цифровізації, Р. Майданик зазначає, що «формування цифрового майнового (речового, зобов'язального тощо) права ґрунтується на функціональному підході впровадження в майнове право цифрових речей як майна, прирівняного до речей, майнових або інших прав, які відображають сутність цифрової речі й положення закону». Розвиваючи функціональний підхід до визначення правової природи цифрових об'єктів, автор зазначає, що «цифрові речі є майном, якщо вони мають майнову цінність, можуть відчужуватися або іншим способом переходити від однієї особи до іншої, і на які може бути звернено стягнення кредиторами, незалежно від прирівнювання їх до речей або визнання майновими (зобов'язальними тощо) правами». При цьому цифрову річ автор розглядає як майнове право, якщо вона не прирівняна до речей та надає набувачеві право на майнову вигоду або набувається в обмін на надану чи обіцяну майнову вигоду. [11, с. 54].

Запропонований функціональний підхід підтверджує, що категорія майнового права є ширшою за окремих речово-правовий режим і здатна охоплювати різні юридичні форми закріплення економічно цінних благ. Віднесення конкретного майнового права до речового, зобов'язального чи іншого виду має залежати від його змісту та правового режиму відповідного об'єкта, а не лише від матеріальної або цифрової форми його існування.

Звертаючи увагу на необхідність удосконалення нормативного регулювання майнових прав, С. Бервено пропонує «уточнити в ЦКУ правовий статус майнових прав як самостійного об'єкта цивільного обороту, розмежувавши їх із речовими правами», а також розробити механізми інтеграції правочинів із майновими правами з Державним реєстром речових прав із використанням сучасних цифрових технологій [12, с. 15].

Запропонований підхід підтверджує необхідність чіткого розмежування майнового права як самостійного об'єкта цивільного обороту та речових прав як окремої категорії суб'єктивних цивільних прав. Таке розмежування має значення не лише для доктринального визначення природи майнових прав, а й для формування належних механізмів їх виникнення, переходу, обліку та захисту.

Звертаючи увагу на поширення нових видів економічно цінних цифрових об'єктів, Т. Ямненко зазначає, що «забезпечення ефективного пра-

вового регулювання віртуальних активів є ключовою умовою для їх безпечного впровадження у фінансову систему» [13, с. 273].

Розвиток віртуальних активів додатково засвідчує розширення кола благ, здатних мати майнову цінність та брати участь у цивільному обороті поза межами традиційної конструкції матеріальної речі. Це зумовлює необхідність формування такого розуміння майнового права, яке враховуватиме появу нових оборотоздатних об'єктів та забезпечуватиме визначеність правового режиму прав на них.

Законодавча конструкція віртуального активу підтверджує тенденцію до визнання майнової цінності за нематеріальними об'єктами незалежно від можливості їх кваліфікації як речей. Особливо показовою є можливість посвідчення таким активом інших майнових прав, що демонструє багаторівневість сучасних майнових відносин [14].

Закон України № 2518-IX «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому» прямо ввів конструкцію спеціального майнового права на майбутній об'єкт нерухомості. Спеціальне майнове право на об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості (далі – спеціальне майнове право) – різновид майнового права на об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості. Закон, на відміну від попереднього вже чинний; його завданням є регулювання цивільного обороту об'єктів незавершеного будівництва і майбутніх об'єктів нерухомості та гарантування прав на них [15].

Показовою для визначення співвідношення майнових і речових прав є позиція Верховного Суду, викладена у постанові від 24 червня 2020 року у справі № 910/27779/14. Суд зазначив, що майнові права інвесторів на отримання у майбутньому об'єктів нерухомості, які є «правом очікування», «не слід ототожнювати з речовими правами на нерухоме майно, похідними від права власності». Водночас Верховний Суд визначив майнове право – «право очікування» – як складову частину майна як об'єкта цивільних прав, що засвідчує правомочність його власника отримати в майбутньому право власності на нерухоме майно чи інше речове право після настання необхідних юридичних передумов [16].

Наведена позиція має принципове значення для розмежування майнового права та права власності: майнова цінність і юридично захищений інтерес можуть виникнути раніше, ніж відповідне речове право та навіть сам завершений об'єкт нерухомості. Отже, майнове право

може мати самостійне юридичне значення та виступати об'єктом цивільних прав до моменту трансформації закладеної в ньому правової можливості у право власності чи інше речове право.

Важливе значення для визначення правової природи майнових прав має позиція Верховного Суду, викладена у постанові від 20 травня 2020 року у справі № 295/3022/16-ц. Суд дійшов висновку, що «майнові права на нерухомість, що є об'єктом будівництва (інвестування), не є речовими правами на чуже майно, оскільки об'єктом цих прав не є “чуже майно”, а також не є правом власності, оскільки об'єкт будівництва (інвестування) не існує, а тому не може існувати й право власності на нього». Водночас таке майнове право, яке може бути визначене як «право очікування», є складовою частиною майна як об'єкта цивільних прав [17].

Наведена правова позиція підтверджує можливість існування майнового права поза межами права власності та класичних речових прав на чуже майно. Особа вже володіє юридично значущим майновим активом, хоча право власності на майбутній об'єкт ще не виникло, що свідчить про самостійне значення майнового права як засобу закріплення економічного інтересу особи.

4. Висновки. Проведене дослідження засвідчує, що сучасна концепція майнового права не може будуватися виключно на традиційному речово-правовому підході та ототожненні майнової сфери особи з правом власності. Ускладнення цивільного обороту, поява нових нематеріальних та цифрових благ, розвиток інвестиційних відносин і законодавче закріплення спеціальних майнових прав свідчать про існування значно ширшого кола юридично забезпечених можливостей майнового характеру. Майнові права можуть виникати у речових, зобов'язальних, інвестиційних та інших цивільних правовідносинах, а їх правова природа не повинна визначатися виключно через належність до одного з традиційних цивільно-правових інститутів.

Майнове право доцільно розглядати як самостійну цивільно-правову категорію, визначальною ознакою якої є юридичне закріплення за особою економічно значущої можливості щодо певного матеріального або нематеріального блага. До основних ознак майнового характеру такого права належать його економічна цінність, здатність забезпечувати одержання майнової вигоди, можливість участі у цивільному обороті та, у передбачених законом випадках, можливість задоволення майнових вимог за рахунок відповідного активу. Матеріальна форма об'єкта при

цьому не є необхідною передумовою виникнення майнового права.

Речові та майнові права не слід ототожнювати, так само як недоцільно зводити всі майнові права до речових. Речове право характеризує певний правовий режим безпосереднього юридичного панування над річчю, тоді як категорія майнового права здатна охоплювати ширше коло економічно значущих правових можливостей. Водночас конкретне майнове право залежно від його змісту може мати речову, зобов'язальну або іншу правову природу. Тому співвідношення цих категорій має визначатися не шляхом механічного встановлення залежності «частина – ціле», а через розмежування майнової природи права та конкретного правового режиму його здійснення.

Особливо виразно самотійність майнового права проявляється у конструкції права очікування та спеціального майнового права на майбутній об'єкт нерухомості. Судова практика Верховного Суду підтвердила можливість існування майнового активу до виникнення права власності на відповідну нерухомість та відмежувала такі права від права власності й класичних речових прав на чуже майно. Подальше законодавче закріплення спеціального майнового права на майбутній об'єкт нерухомості засвідчує перехід від доктринального та судового визнання подібних конструкцій до формування їх самотійного нормативного режиму.

Розвиток цифрових відносин додатково підтверджує недостатність ототожнення майнового права з правом на матеріальну річ. Цифрові та віртуальні активи можуть мати економічну цінність, бути оборотоздатними, забезпечувати отримання майнової вигоди та посвідчувати інші майнові права. Поширення на окремі цифрові об'єкти режиму речей має функціональний характер і саме по собі не змінює їх нематеріальної природи. Тому правовий режим відповідного цифрового блага повинен визначатися насамперед його юридичними та економічними властивостями, а не шляхом штучного віднесення всіх економічно цінних цифрових об'єктів до категорії речей.

Таким чином, сучасна концепція майнового права має ґрунтуватися на функціональному підході, за якого вирішальним є не матеріальна форма об'єкта і не формальне віднесення права до речового чи зобов'язального інституту, а характер юридично забезпеченого майнового інтересу. Майнове право в такому розумінні виступає універсальною цивільно-правовою конструкцією закріплення економічно значущих можливостей особи щодо матеріальних і нематеріальних благ,

яка охоплює права різної галузевої та інституційної природи і водночас не зводиться до права власності.

Перспективним напрямом подальшого розвитку цивільного законодавства є систематизація майнових прав за критеріями їх правової природи, об'єкта, змісту, оборотоздатності та способу реалізації, а також більш чітке нормативне розмежування майнових, речових і зобов'язальних прав. Такий підхід дозволить забезпечити належне місце прав очікування, спеціальних майнових прав, прав щодо цифрових і віртуальних активів та інших новітніх майнових конструкцій у системі цивільних прав без необхідності їх штучного підпорядкування традиційній моделі права власності.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів щодо підготовки, написання та публікації цієї статті.

Фінансування. Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних. Дані, використані в дослідженні, отримані з відкритих офіційних джерел та з наукових публікацій, доступних онлайн які супроводжуються відповідними посиланнями в списку використаних джерел.

Використання засобів штучного інтелекту. Під час підготовки статті мовна модель штучного інтелекту ChatGPT (OpenAI, GPT-5.6 Sol) використовувалася як допоміжний інструмент для мовно-стилістичного редагування та структурування тексту, уточнення окремих формулювань, технічного опрацювання бібліографічних описів і підготовки англomовних елементів публікації.

Пошук, добір, опрацювання, підбір цитат та критичний аналіз наукових джерел і нормативно-правових актів, визначення методології дослідження, формування наукової концепції, авторських положень, висновків і пропозицій здійснювалися автором самотійно. Матеріали, під час опрацювання яких застосовувалися технології штучного інтелекту, перевірялися автором на відповідність використаним науковим джерелам, судовій практиці та положенням чинного законодавства України.

Використання штучного інтелекту мало допоміжний редакційно-технічний характер і не замінювало самотійної дослідницької роботи автора, не визначало методологію дослідження та не впливало на самотійність формування наукових результатів, висновків і пропозицій, викладених у статті.

Внесок авторів. Дослідження виконане автором самотійно, в рамках наукової роботи над дисертаційним дослідженням відповідної спеціалізації. Всі його частини належать автору.

References:

1. Trychev, V.E. (2021). Porivnialna kharakterystyka mainovykh prav ta rechovykh prav. Shereshevski chytannia: Problemy tsyvilistyky v umovakh pandemii ta IT: mater. Vseukr. nauk. konf. (m. Odesa, 10 hrudnia 2021 r.) / MON Ukrainy, NU «OIuA»; za zah. red. d.iu.n., prof. Ye.O. Kharytonova. Odesa: Feniks, S. 128–130. <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/cb5d66fb-5f7f-41f4-b95f-f97943a08a7f/download>
2. Melnyk, A.R. (2024). Poniattia spetsialnogo mainovoho prava na maibutnii ob'ekt nerukhomoho maina. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya yurydychna*. Vyp. 78. S. 224–233. <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/view/12280/12624>
3. Slipchenko, S.O., Slipchenko, A.S. (2024). Pravovyi rezhym tsyfrovyykh rechei v konteksti vitchyznianoï kontseptsii prava vlasnosti. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*. № 4. S. 216–223. https://lsej.org.ua/4_2024/52.pdf?utm_source
4. Zozuliak, O.I., Maksymiv, L.M. (2024). Tsyfrovi rechi yak ob'ekty tsyvilnykh prav: onovleni pidkhody rehuliuвання. *Pravo i suspilstvo*. № 6. S. 40–47. https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/6_2024/9.pdf
5. Michurin, Ye.O. (2025). Tsyfrova rich ta inshi tsyfrovi blaha yak ob'ekty tsyvilnykh prav. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya: Pravo*. Vyp. 88. Ch. 1. S. 323–327. https://www.researchgate.net/publication/394875462_CIFROVA_RIC_TA_INSI_CIFROVI_BLAGA_AK_OB'EKTI_CIVILNIH_PRAV
6. Yamkovyi, V.I., Anzina, K.V. (2026). Tsyvilno-pravovyi rezhym tsyfrovyykh rechei: problemy vyznachennia pravovoi pryrody, klasyfikatsii ta zakhystu prav. *Pravova derzhava*. № 61. S. 54–63. https://www.researchgate.net/publication/405445852_CIVIL_LEGAL_REGIME_OF_DIGITAL_THINGS_PROBLEMS_OF_DETERMINING_THE_LEGAL_NATURE_CLASSIFICATION_AND_PROTECTION_OF_RIGHTS
7. Kalaur, I.R., Zaitseva-Kalaur, I.V. (2025). Tsyfrova rich yak ob'ekt tsyvilnykh prav: zakonodavcha model pravovoho rezhymu ta doktrynalni tendentsii. *Tsyvilistychna platforma*. № 1 (4). S. 6–18. <https://clp.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/kalaur-ivan.-zajtseva-kalaur-inna.-tsyfrova-rich-iak-ob-iekt-tsyvilnykh-prav.-zakonodavcha-model-pravovoho-rezhymu-ta-doktrynalni-tendentsii.pdf>
8. Maidanyk, R.A. (2025). Tsyfrova rich yak maino ta yii oboronozdatnist. *Tsyvilistychna platforma*. № 1 (4). S. 19–59. <https://clp.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/roman-majdanyk.-tsyfrova-rich-iak-majno-ta-ii-oboronozdatnist.pdf>
9. Berveno, S.M. (2025). The legal nature of property rights in real estate sale contracts: Ukrainian and international experience. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya: Pravo*. Vyp. 90. Ch. 2. S. 11–15. https://www.researchgate.net/publication/396607683_The_legal_nature_of_property_rights_in_real_estate_sale_contracts_Ukrainian_and_international_experience
10. Yamnenko, T.M. (2025). Virtualni aktyvy u finansovii systemi: vyklyky dlia pravovoho rehuliuвання. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*. № 2. S. 273–275. https://lsej.org.ua/2_2025/65.pdf?utm_source
11. Pro virtualni aktyvy: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2074-IX. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/uk-et/2074-20?lang=uk&utm_source
12. Pro harantuvannia rechovykh prav na ob'ekty nerukhomoho maina, yaki budut sporudzheni v maibutnomu: Zakon Ukrainy vid 15.08.2022 № 2518-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2023. № 23–24. St. 90. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2518-20?lang=uk&utm_source
13. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu vid 24.06.2020 u spravi № 910/27779/14. https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=90283211&utm_source
14. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho tsyvilnogo sudu vid 20.05.2020 u spravi № 295/3022/16-ts. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89518561>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА**Мехед Олег Валерійович**

здобувач

Національного університету біоресурсів і природокористування України

e-mail: oleg1785@ukr.net

ORCID: 0009-0000-5762-1148

Oleg Mekhed

Applicant

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

e-mail: oleg1785@ukr.net

ORCID: 0009-0000-5762-1148

Дата надходження статті: 25.05.2026

Дата надходження виправленої версії статті: 08.07.2026

Дата прийняття статті: 27.07.2026

Дата публікації статті: 14.09.2026